

A BÉKE ÚTJÁN

Ef 4,1—3

Egység, egyetértés és béke, mind olyan fogalmak, amelyek ma is beletartoznak mindennapos szókincsünkbe, sőt egyre gyakrabban hallunk róluk. Megidéznek valami hön óhajtott állapotot, amelytől sajnos még messze vagyunk. Bizony, milyen szép lenne az életünk, ha nem kellene félelemben és rettegésben élni, hanem egyetértés és szeretet fűzné egységbe a népeket, az embereket! Tény, hogy a történelem folyamán annyi úton-módon próbáltuk megközelíteni ezt az eszményi állapotot, s vajmi kevés sikerrel. Vajon miért? Azért, mert aki célba akar jutni, annak akarnia kell az oda juttató eszközöket is. Sajnos azonban mindmáig csak olyan eszközökhöz folyamodott az ember, — gondolok itt az erőszak különféle fajtáira —, amelyek semmiképpen sem alkalmasak az egység megközelítésére, a béke megvalósítására. Ha komolyan hiszünk vallásunk sorsformáló erejében, akkor érdemes felfigyelnünk a Szentírás tanítására, amely ebben a dologban is eligazítást ad a keresztény embernek.

A maga korában Pál apostol is ismerte és átélte azokat az ellentéteket, amelyek az akkori emberiséget gyötörték. Az elnyomás, a kizsákmányolás, a széthúzás és személyválogatás nem újkeletű fogalmak és gyakran felütötték fejüket az apostol gyülekezeteiben is. Nyilvánvaló, hogy mindezek szöges ellentétben állnak a tanítványait és követőit a szeretet egységbe tömörítő Jézus akarásával. A Jézushoz való tartozás arra kötelezi a keresztény embert, hogy békét teremtő szeretetével tegyen tanúságot a minden emberrel való egység akarásáról. Ez a magatartás egyben az igazi boldogság épületének egyik alappillére is. Boldogok a békeszükszerzők, mondja Jézus (Mt 5, 9), és nem ok nélkül. Az igazi boldogság azoké, akik az élet minden helyzetében igyekeznek áthidalni az ellentéteket, félretenni a nézetkülönbségeket és nem a hatalom helyzetéből, nem az erőszak eszközeivel, hanem a szeretet és megbocsátás útján törekednek megoldani a felmerülő nehézségeket. Ha egy Atyának vagyunk a gyermekei, — márpedig minden ember az —, akkor közös feladatunk a testvéri szeretettel kialakítandó egyetértés és béke szolgálata, megteremtése. Ehhez azonban nem csak egyet akaró fejekre, nem is hangzatos szólamok egybecsengésére, hanem a szívek összedobbanására van szükség. Ebben rejlik a kereszténység — minden keresztény — egyik nagy küldetése a ma világában. Mivel Pál apostol épp ebben akar segíteni, egész világosan kifejti, hogy miféle anyagból kell készülnie annak a kötőanyagnak, amely a béke épületének cementje lehet. Ez pedig nem más, mint az alázat, a szelidség és türelem.

Tévedés lenne azt hinnünk, hogy Jézust mindenben utánoznunk kell és utánoznunk lehet. Amit azonban nagyon fontosnak — s a tanítvány számára is követendőnek — tartott, arra ómega hívta fel a figyelmet. Kijelentette például: Tanuljátok meg tőlem, hogy én szelid és alázatos szívű vagyok (Mt 11, 29). Talán semmi sem épít olyan magas elválasztó falat ember és ember közé, mint a büszkeség és gőg. Képzelt nagyságunk magasából oktalan büszkeséggel csak lenézni tudunk embertársainkra, de

semmiképpen sem egyesülni velük. Az önelégült és gögös ember a római költővel vallja: gyűlölöm a tömeget és távol tartom magam tőle! Ezzel ellentétben az aláztos ember nem nézi és nem kezeli le embertársait, hanem közjük állva felkínálja szolgálatait. Tiszteli mások véleményét, még akkor is, ha felfedezi benne a tévedést. Az 1789-es nagy francia forradalomban lerombolták Bastille-t, a rosszhírű börtönt, és hidat építettek köveiből. Ma is így kellene tennünk az erőszak és gög emelte válaszfalakkal, hogy utat építhessünk embertársaink, a népek és nemzetek felé. Öltözzetek fel aláztosságot (Kol 3, 12), semmit sem cselekedvén versengésből, hanem aláztosan! (Fil 2, 3).

A békét szerző szeretet másik hathatós eszköze a szelídség. Jézus a szelídeknek ígérte Isten országának boldogságát (Mt 5, 5). Sajnos, a történelem arra figyelmeztet, hogy az emberiség mindeddig az erőszak útját járta. Nagyon jól tudjuk, hogy az utóbbi 3500 évből csak 287 volt békeév és 3213 a háborús esztendő. Meg is bűnhődött érte az ember tengernyi vérrel, szenvedéssel. S mintha mégsem tanult volna belőle. Julien Green, a neves író írja le Naplójában egy fényképéssel folytatott beszélgetését. Az illető Kínában járt és több emberrel elbeszélgetett. Az egyik nap — mesélte a fényképész —, talán a szokottnál is hangosabban, nagyobb hévvel magyaráztam valamit, és kínai beszélgető partnerem hirtelen elvörösödött. Kérdésemre, hogy miért pirult el, ezt a meglepő választ adta: ön feltűnően hangosan beszél. Nálunk csendesebbek, halk szavúak az emberek. Ó, ti európaiak, jegyzi meg az író, ne higgyétek, hogy hangoskodva jobban megértitek egymást! Soha senkit nem győzhetünk meg arról, hogy az erőszakoskodás mögött szeretet rejtőzik. Az igazi szeretetnek csakis a szelídség lehet szavahihető követe. Kár a fegyvereket csattogtatni — mondja valaki —, mert a csatazajból sohasem születik béke! Bennünket unitáriusokat kétszeresen is szelídségre kötelez, hogy ősi címerünkben is ott a megszívlelendő jézusi figyelmeztetés: legyetek szelídek, mint a galambok (Mt 10, 16). Legyen hát a ti szelídlelküsetek ismert minden ember előtt. (Fil 4, 5).

A békére vezérlő szelídségnek ikertestvére a türelem. Ő is a szeretet gyermeke. Nem véletlen, hogy ott és akkor találkozunk vele a leggyakrabban, ahol a legerősebb a szeretet sugárzása. Elég csak azokra az édesanyákra gondolnunk, akik végtelen türelemmel gondozzák, nevelik gyermekeiket. A kívülálló szemlélő szinte képtelen felfogni ennek a türelemnek a forrását. Az egyik távolsági autóbuszon voltam szem- és fültanúja a következő esetnek. Egy édesanya 3—4 éves kislányával utazott. A kislány kifogyhatatlannak bizonyult a környezetére irányuló kérdezősködésben. Csak úgy záporoztak kíváncsi kérdései az anyára: ez mi? az mi?! Az édesanya végtelen türelemmel figyelt és válaszolt minden kérdésre. Így ment ez több mint egy órán át, míg a kislány belefáradva a kérdezősködésbe, álomba szenderült. A beálló csendben valaki megkérdezte az anyát: asszonyom, hogy van ilyen csodálatos türelme? A válasz így hangzott: nincs ebben semmi csodálatos. Az én gyermekem és szeretem, hogyne lenne türelmem hozzá?! De gondolhatunk arra a hitvestársra is, akit őszinte szeretet fűz élettársához és erejét megsokszorozó türelemmel gondolza betegségében. És mekkora türelem kell sok öreghez, akiknek megrokkantak testi és szellemi erői. Csak a hálából táplálkozó szeretet kölcsönöz ilyen türelmet nekünk. Türelemmel kell hajolnunk az emberi törpeségek fölé is, és várunk a növekedést. Nem

elvágnunk kell az élet gordiuszi csomóit, hanem türelmesen kibogozunk! Ez az igazi hőstett: a szeretetből fakadó és táplálkozó türelem szolgálata. Legyetek hát türelmesek mindenki iránt! (1Thess 5, 14).

Az alázat, szelídség és türelem: ők hárman vezetik az igazi béke útjára az embert. Ebből azonban az is nyilvánvaló, hogy a béke nem repül sült galambként a szánkba. Meg kell dolgoznunk érte, tiszteletben tartva az igazság, a szeretet és megbocsátás békét teremtő törvényeit.

Vajon mi ezen az úton, a béke útján járunk-e? Családi életünkben, munkahelyünkön, egyházközségünkben? Mert a békét nekünk itt és most kell építenünk. Csak ha béke lesz az emberi szívekben, ha béke lesz a családokban, ha béke lesz a társadalomban és a népek között, akkor remélhetjük az egyetemes, az egész emberiséget átfogó béke eljövetelét. Tőlünk is függ tehát, hogy mit hoz a jövő. Ezért minden keresztény ember békeprogramjává lehetne a költő figyelmeztetése: „Ember vigyázz, figyeld jól világot / ez volt a múlt, emez a vad jelen / hordozd szívedben. Éld e rossz világot / és mindig tudd, hogy mit kell tenned / érte, hogy jobb legyen.“ (Radnóti Miklós: Nem bírta már ...) Ámen.

KOVÁCS ISTVÁN

A SZERETET NYELVÉN

1Kor 13, 1. 13; 14, 1

Amikor valami nagyon szépet látunk, hallunk vagy olvasunk, a legszívesebben elnémulunk. Ezt tenné a lelkész is, amikor a páli szeretet-himnusz verseit olvassa, de mégsem teheti, mert fülébe cseng a „hirdesd az igét“ parancsa (2Tim 4, 2) és szólásra készíti.

Manapság gyakran hallunk, illetve olvasunk aggódó megjegyzéseket — a rádióban és sajtóban — anyanyelvünk romlásáról. Mi magunk is gyakran tapasztaljuk, hogy ezek az aggodalmak nem éppen alaptalanok. Felelőtlen emberek közönye, meggondolatlan nemtörődömsége és „pongyola“ nyelvhasználata komolyan veszélyezteti a nyelv tisztaságát. Azért említem mindezt, mert Pál apostol szeretet-himnuszra olyan nyelv megtanulására serkent, amely napjainkban ugyancsak megromlott, sőt sok vonatkozásban feledésbe ment. Nem más ez, mint kereszténységünk edes anyanyelve, a szeretet, amelynek nyelvtanát Jézus hagyta reánk evangéliumában. Napjainkban különféle segédeszközök állnak rendelkezésünkre az idegen nyelvek elsajátítására, de ennek ellenére a nyelvtanulás ma is komoly erőfeszítést igényel. Milyen nehéz például egy külföldinek megtanulnia a mi nyelvünket! Be kell vallanunk: a szeretet nyelve sem könnyű. Talán ezért is hagyják félbe igen sokan a tanulását. Tény, hogy roppant méretűvé növekedett a szeretet nyelvének megromlása, használatának hiánya.

A közelmúltban olvastam egy tanulságos interjút, amelyet a 90 éves Molnár Antal zenetudóssal készítettek. Ennek utolsó kérdése így hang-